

Budapest, 2004. június 18.
/2004

Magyar Köztársaság Alkotmánybírósága

Donáti u. 35/45.

Budapest

1015

Tárgy: jogszabály alkotmányellenességének
utólagos megállapítása iránti kérelem

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Lukács András, mint a Levegő Munkacsoport Országos Környezetvédő Szövetség (1075 Budapest, Károly körút 3/a. III. 2.; levelezési cím: 1465 Budapest, Pf. 1676) képviselője az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 1. §-ának b) pontja és 21.§-ának (2) bekezdése alapján kérem, hogy az Alkotmánybíróság – hatálybalépésének időpontjára visszamenőleges hatállyal – **semmisítse meg a Magyar Köztársaság gyorsforgalmi közúthálózatának közérdekűségéről és fejlesztéséről szóló 2003. évi CXXVIII. törvényt** (továbbiakban: a Törvény).

Álláspontunk szerint a Törvény súlyosan alkotmányellenes, mivel ütközik az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdésében (“Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.”), az Alkotmány 50. §-a (3) bekezdésének I. fordulatában (“A bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve.”), az Alkotmány 61. §-ának (1) bekezdésében (“A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.”), az Alkotmány 2. §-ának (1) bekezdésében („A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.”), az Alkotmány 7. §-ának (1) bekezdésében („A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.”), az Alkotmány 35. §-a (1) bekezdésének b) pontjában („A Kormány ... biztosítja a törvények végrehajtását”), végül az Alkotmány 18. §-ában és 70/D. §-ának (1) bekezdésében („A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez.” és „A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.”) foglaltakkal.

Indokolás:

1.

Az állami tulajdonú autópálya vállalatot a Törvény több helyen (6. § (2) bekezdés, 7. §) behozhatatlan versenylőnyben részesíti a nem állami tulajdonú hasonló vállalatokkal szemben. Ez szemben áll az Alkotmányban foglalt **tulajdoni formák egyenjogúságának** elvével¹. Az Alkotmány 9. §-ának (1) bekezdése értelmében Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.

Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatban több határozatában (25/1993. (IV.23.) ABH, 21/1990. (X. 4.) ABH, 59/1991. (XI.19.) ABH) kifejtette már álláspontját. A **25/1993. (IV.23.) AB határozat** szerint „az Alkotmány 9. § (1) bekezdése nem tulajdonformák között különböztet, hanem ellenkezőleg a tulajdon bármely formájára nézve diszkriminációtílatmat fogalmaz meg. Az 59/1991. (XI. 19.) AB határozatban pedig arra mutatott rá az Alkotmánybíróság, hogy a tulajdonhoz való jog tárgykörében következetesen el kell határolni egymástól az állam közhatalmi és tulajdonosi minőségét. Az állam tulajdonosi pozíciójának ennek az elvnek a figyelmen kívül hagyásával megvalósított kedvezményezése alkotmányellenes. Több határozatában utalt az Alkotmánybíróság arra is [18/1992. (III. 31.) AB határozat, 29/1992. (V. 19.) AB határozat és 53/1992. (X. 29.) AB határozat], hogy bár az Alkotmány 70/A. § (1) bekezdése az emberi, illetve állampolgári jogok tekintetében tiltja a megkülönböztetést, e jogegyenlőségi tétel az Alkotmány 9. § (1) bekezdése alapján a tulajdonhoz való jogra és az abból folyó egyéb vagyoni jogokra is vonatkozik, így a polgári jogi jogalanyok között a vagyoni jogviszonyok körében tett megkülönböztetés – kellő súlyú alkotmányos indok hiányában – alkotmányosan megengedhetetlen. Ezekből az alkotmányi rendelkezésekből tehát az következik, hogy a polgári jogi szabályozás során a polgári jogi jogviszonyok alanyait – az azonos szabályozási koncepción belül, tekintettel a 9. § (1) bekezdés és a 70/A. § (1) bekezdésének összefüggésére – egyenlőnek kell tekinteni.”

Álláspontunk szerint a Törvény 6. §-ának (2) bekezdésében az Magyar Állam javára alapított elővásárlási jog, melyet az építető, vagyis az állami tulajdonú autópálya vállalat gyakorol, az állam közhatalmi és tulajdonosi minőségének összekapcsolását jelenti. A hivatkozott határozataiban az Alkotmánybíróság többször rámutatott arra, hogy ez alkotmányellenes.

2.

A Törvény 12. §-ának (3) bekezdése, amely a másodfokú határozatot a keresetindításra tekintet nélkül azonnal végrehajthatónak minősíti, továbbá a 15. §-ának a) pontja, amely még a végrehajtás külön bírói rendelkezéssel történő, egyébként is kivételes felfüggesztését is korlátozza, álláspontunk szerint sérti a **bírói függetlenséget**². Ezek a rendelkezések nagymértékben akadályozzák a bíróságokat abban, hogy a törvényeknek és saját meggyőződésüknek megfelelő ítéleteket hozzanak a gyorsforgalmi utak ügyeiben, hiszen amikor az ítéletüket meghozhatnák, már milliárdos beruházások történtek. Megítélésünk szerint itt egy olyan politikai beavatkozásról van szó, amely akadályozza és beszűkíti a bírói mérlegelés határait.

¹ Alkotmány 9. § (1) bekezdés: “Magyarország gazdasága olyan piacgazdaság, amelyben a köztulajdon és a magántulajdon egyenjogú és egyenlő védelemben részesül.”

² Alkotmány 50. § (3) bekezdés I. fordulat: “A bírák függetlenek és csak a törvénynek vannak alárendelve.”

A 19/1999. (VI.25.) határozatában az Alkotmánybíróság az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának R (94) 12 számú Ajánlását idézi a bírák függetlenségéről, hatékonyságáról és szerepéről. „Az ítékezés során a bírák függetlenek, és biztosítani kell, hogy tevékenységüket akadályoztatástól mentesen és anélkül, hogy bárhonnán érkező, bármely indokból, közvetlen vagy közvetett indíttatásból, illetéktelen befolyásolástól, nyomásgyakorlástól, fenyegetéstől vagy beavatkozástól mentesen végezhessek. ... Az Ajánlás e pontjához fűzött magyarázat szerint a bírának teljes függetlenségben kell ítéleteiket meghozniuk. A bírónak abszolút szabadnak kell lennie az ügyben meggyőződésének, a tények értékelésének és a hatályos jogszabályoknak megfelelő pártatlan döntés meghozatalánál. E rendelkezés célja annak elkerülése, hogy bárki részéről, avagy bármilyen indokból a bíróra gyakorolt nyomás kötelezze a bírót valamelyik fél, a közigazgatás, a Kormány vagy bármely más személy által kívánt ítélet meghozatalára.”

Megítélésünk szerint azáltal, hogy a jogalkotó a végrehajtás felfüggesztése tekintetében a bírói mérlegelést korlátozza, a bírók döntési szabadságát is beszűkíti és így nyilvánvalóan egy olyan helyzetet teremt, amely a fenti Ajánlásba és AB határozatba ütközik.

A bírák törvényi alávettségének elvét ismerve elfogadjuk, hogy a bírói függetlenségnek mindig a hatályos jogszabályi keretek között kell megvalósulnia. A bírák törvényi alávettségének jogpolitikai indoka azonban az, hogy biztosítsa a jogalanyok számára a jogrendszer kiszámíthatóságát, a jogbiztonságot. Ezzel ellentétben a Törvény által bevezetett speciális eljárási szabályok esetében a bírói mérlegelésnek és szabadságnak a korlátozása a jogalkotó által nyilvánvalóan nem a fenti cél megvalósítása érdekében következett be. Jelen esetben a Törvény egy olyan helyzetet teremt, amellyel az egyébként hivatalosan deklarált jogszabályi céloktól (az államigazgatási döntés eljárási és anyagi jogi törvényességének érdemi felülvizsgálatától) eltéríti a bírót és az érdemi felülvizsgálat lehetőségét valójában kiveszi a kezéből.

A hivatkozott szakaszai a Törvénynek (12. § (3) bekezdése és a 15. § a) pontja) tehát álláspontunk szerint alkotmányellenesek.

3.

Az autópályákkal kapcsolatban a lakosságnak nem volt alkalma megismerni azokat a kutatási eredményeket, amelyek megkérdőjelezzik ezek ésszerűségét és gazdaságosságát. A témával kapcsolatban alig jelennek meg a sajtóban az autópályák építését megkérdőjelezők aggályai és ellenérvei. Tehát súlyosan sérült az állampolgárok **joga a közérdekű adatok megismerésére**³ vonatkozóan, ugyanakkor ezen információhiány miatt sérül a szabad véleménynyilvánítás joga is.

A 32/1992. (V.29.) AB határozat szerint. „A közérdekű adatok nyilvánossága és megismerhetősége az Alkotmányban biztosított, az alaptörvényből közvetlenül is fakadó alapvető jog. A közérdekű információkhoz való szabad hozzáférés lehetővé teszi a választott népképviselői testületek, a végrehajtó hatalom, a közigazgatás jogszerűségének és hatékonyságának ellenőrzését, serkenti azok demokratikus működését. A közügyek bonyolultsága miatt a közhatalmi döntésalkotásra, az ügyek intézésére gyakorolt állampolgári ellenőrzés és befolyás csak akkor lehet hatékony, ha az illetékes szervek felfedik a szükséges

³ Alkotmány 61. § (1) bekezdés: „A Magyar Köztársaságban mindenkinek joga van a szabad véleménynyilvánításra, továbbá arra, hogy a közérdekű adatokat megismerje, illetőleg terjessze.”

információkat.” „Az információkhoz való hozzáférhetőség, az információk szabad áramlása különösen a közhatalom és az állam szervei tevékenységének átláthatósága körében alapvető jelentőségű.” (34/1994. (VI.24.) AB határozat)

A hatalomgyakorlás feletti állampolgári ellenőrzés minimális feltétele az információkhoz való hozzáférés biztosítása. Az Alkotmánybíróság az 57/2000. (XII.19.) határozatában tovább lép ennél és kimondja, hogy az állami szervek kötelesek elősegíteni is a közvélemény tájékoztatását: „Az Alkotmány 61. § (3) bekezdése végrehajtására megalkotott Avtv. 19. §-a értelmében az állami vagy helyi önkormányzati feladatot ellátó szerv a feladatkörébe tartozó ügyekben – ideértve a gazdálkodásával kapcsolatos ügyeket is – köteles elősegíteni a közvélemény pontos és gyors tájékoztatását.”

Tudomásunk szerint nem csupán a lakosság, hanem a döntéshozók sem rendelkeznek a témával kapcsolatos információkkal. A törvények által előírt elemzések nem készültek el, vagy legalábbis a törvényhozók – valamint az Országos Környezetvédelmi Tanács – erről semmiféle tájékoztatást nem kaptak. Ez azt jelenti, hogy a döntéshozók csukott szemmel kellett hogy rábólintsanak arra, hogy az állam horribilis összeget költsön el az adófizetők pénzéből. (A Törvény 3. §-ának (1) bekezdése szerint három év alatt ez az összeg 1089 milliárd forintot tesz ki, azonban az autópálya-építések támogatásának áfa-mentességét is számításba véve a teljes összeg meghaladja az 1360 milliárd forintot.) Nem tekinthető ugyanis a törvény által előírt elemzéseknek a Törvény indoklásában található következő mondat: „Aligha kell érvekkel külön alátámasztanunk, hogy az országos gyorsforgalmi közúthálózat fejlesztéséhez mind hazai, mind nemzetközi szempontból jelentős közérdek fűződik.” Egy ilyen rövid, semmilyen elemzéssel, adattal alá nem támasztott kijelentés alapján egy kerékpártároló megépítését sem szabad jóváhagyni, nemhogy több mint ezer milliárd forint közpénz elköltését. A kormány tehát nem tett eleget a jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 18. §-ának (1) bekezdésében („A jogszabály megalkotása előtt – a tudomány eredményeire támaszkodva – elemezni kell a szabályozni kívánt társadalmi-gazdasági viszonyokat, az állampolgári jogok és köteleességek érvényesülését, az érdekköszöletközések feloldásának a lehetőségét, meg kell vizsgálni a szabályozás várható hatását és a végrehajtás feltételeit. Erről a jogalkotót tájékoztatni kell.”) és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény 43. §-a (1) bekezdésében („A környezetvédelemmel összefüggő törvényjavaslat és más jogszabály, az ország társadalmi-gazdasági tervei, területfejlesztési koncepciói, továbbá a regionális hatást eredményező döntések előkészítője köteles az intézkedés környezetre gyakorolt hatásait vizsgálni és értékelni, s azt vizsgálati elemzésben összefoglalni.”) előírt rendelkezéseknek. Ezáltal sérült az Alkotmány 35. §-a (1) bekezdésének b) pontja („A Kormány ... biztosítja a törvények végrehajtását”).

A fentiekben túlmenően a Törvény a gyorsforgalmi utak engedélyezésével kapcsolatos szabályokba is mintegy bekódolja az elfogult, egyoldalú tájékoztatást, mert a lakosság tájékoztatását vagy egyenesen az utak beruházójára bízta, vagy a környezetvédelmi hatóságok mellett az útügyi hatóságoknak és a beruházónak a szerepét igyekszik erősíteni.

4.

A Törvény továbbá több olyan rendelkezést tartalmaz, amelyek sértik a *jogállamiság és jobbiztonság alkotmányos alapelvét*⁴.

⁴ Alkotmány 2. § (1) bekezdés: A Magyar Köztársaság független, demokratikus jogállam.

A jogszabály elmulasztja módosítani az Áe. 3. §-ának (6) bekezdését. Bár ez valóban megbontaná az Áe. szóban forgó jogszabályhelyének logikai egységét, hiszen egyetlen ott felsorolt jogágazat sem olyan szűk, partikuláris, mint az építési jogon belül az útépitési ügyek egy részére szorítókozó témakör, azonban akkor azonban legalább formálisan jogszerű lenne. Így viszont a Törvény 1. §-ának (3) bekezdése betűjében is szemben áll az Áe. 3. §-ának (8) bekezdésével, ami szerint: „A (6) és (7) bekezdésben nem említett államigazgatási eljárásokra vonatkozó jogszabályok e törvény rendelkezéseitől csak akkor térhetnek el, ha ezt e törvény megengedi.”. Sajátosan jelenik meg ez az 1. §-hoz fűzött indokolásban, ami szerint a jogszabály előkészítői még maguk is csak ott látnak eltérési lehetőséget, ahol ezt az Áe. lehetővé teszi.

Elhibázottnak tartjuk az Országos Környezet- és Vízügyi Főfelügyelőség elsőfokú hatósági jogkörrel való ellátását (9. § (1) bekezdés), mivel a főfelügyelőség mind szakmai, mind területi szempontból távol van a létesítménytől. A másodfokon eljáró szerv vezetője, mint másodfokú szerv pedig példa nélkül áll a jogunkban (10. § (2) bekezdés). Az Áe. ezzel szemben az idézett jogszabályhelyeken világosan kimondja, hogy az ilyen esetekben a minisztérium a felettes szerv, és ezáltal a másodfokú hatóság, az ettől való eltérés indokait nem látjuk. A Törvény 9. §-ához fűzött indokolás szerint az Áe-től való eltérés az alábbi okból vált szükségessé: „Annak a célnak az elérése érdekében, hogy a rendkívül fontos környezetvédelmi eljárások mindegyike folyamatosan és zavartalanul egy szervezet keretében történjék, ...”. Álláspontunk szerint a „folyamatos és zavartalan” eljáráshoz fűződő érdek előtérbe állítása azzal a garanciális jelentőségű szabállyal szemben, hogy jogorvoslat esetében másodfokon az elsőfokú döntést hozó szervtől intézményileg elkülönült fórum határozzon, csak nagyon kivételes esetben lehet indokolt. A gyorsforgalmi úthálózat kiépítéséhez fűződő érdek megítélésünk szerint nem tartozik ezen kivételes esetek körébe.

Szintén példa nélkül áll az, amit a Törvény 9. § (4) bekezdése vezetett be: részletes hatásvizsgálat előkészítő szak nélkül. A rendkívül furcsa megoldás mögött véleményünk szerint az húzódik, hogy a jogszabály előkészítői félreértelmezték az előkészítő szak szerepét. A 9. §-hoz fűzött indokolásban azt állítják, hogy az előkészítő szakaszt az teszi fölöslegessé, hogy az út nyomvonalát már nem kell kijelölni. Ez igaz volna akkor, ha a környezeti hatásvizsgálat feladata az előkészítő szakban pusztán az elfogadható nyomvonal-változatok kiválasztása lenne. Az előkészítő szak ennél lényegesen több funkciót lát el, szerepe egyebek között az is, hogy meghatározza azokat a vizsgálati szempontokat, amelyeket a számos szóba jöhető szempont közül a részletes hatástanulmányban érvényesíteni kell – ezáltal az előkészítő szak időt és energiát takarít meg mind a hatástanulmányt készítő, mind a beruházó, a hatóságok és a többi résztvevő számára.

Egy alacsonyabb rendű út gyorsforgalmi úttá való továbbfejlesztése is jelentékeny hatással lehet a környezetre, tehát mindenképpen szükség van az előzetes hatásvizsgálatra. Mindezen felül, az előzetes hatásvizsgálat szakaszában is lehetőséget kell biztosítani a nyilvánosságnak a döntéshozatalban való részvételre. A 20/2001. (II. 14.) Korm. rendelet 7. §-a előírja, hogy az előzetes hatásvizsgálat során a környezeti hatástanulmányt meg kell küldeni az érintett önkormányzatoknak, hogy ott közszemlére tegyék és az érintettek észrevételeket fűzhessenek hozzá. Ha pedig nem létezik előzetes hatásvizsgálati szakasz, ez a közösségi részvételi lehetőség sem áll rendelkezésre. Emiatt is sérül az Alkotmány 61. § (1) bekezdése. Szintén

sérül az Alkotmány 18. §-a és 70/D. § (1) bekezdése, hiszen az állam csökkentette a környezetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét.

Az Alkotmánybíróság már több határozatában rámutatott arra, hogy „A jogbiztonság az állam – s elsősorban a jogalkotó – kötelességévé teszi annak biztosítását, hogy nemcsak a jog egésze, de annak egyes részterületei és az egyes jogszabályok is világosak, egyértelműek, működésüket tekintve kiszámíthatóak és előreláthatóak legyenek a norma címzettjei számára. Vagyis a jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének a kiszámíthatóságát is. Ezért alapvetőek a jogbiztonság alkotmányos követelménye szempontjából az eljárásjogi garanciák.” (9/1992. (I. 30.) AB határozat, 11/1992. (III.5.) AB határozat, 44/1997. (IX.19.) AB határozat, 75/1995. (XII.21.) AB határozat)

Álláspontunk szerint a fenti szabályok, melyek speciálisak az államigazgatás, azon belül a környezetvédelmi igazgatás általános eljárási rendjéhez képest, ellentétesek a jogbiztonság alkotmányos követelményével, tekintettel arra, hogy nem biztosítják a jogintézmények működésének kiszámíthatóságát, megbontják azok belső logikáját anélkül, hogy ennek alkotmányos indoka volna. A hivatkozott szakaszok alkotmányellenessége tehát megállapítható.

5.

A Törvény fenti, álláspontunk szerint alkotmányellenes szakaszai alkalmasak arra, hogy a nem jogszerű hatósági határozatok meghozatala révén a környezet jelenlegi állapotát lerontsák. A Törvény ezáltal sérti az Alkotmányban deklarált **egészséges környezethez való, mindenkít megillető alapjogot**⁵. Az Alkotmánybíróság töretlen gyakorlata alapján, melyet a sokszor idézett és alapvető jelentőségű 28/1994. AB határozat hozott létre, a „természetvédelem jogszabályokkal biztosított szintjét az állam nem csökkentheti, kivéve, ha ez más alkotmányos jog vagy érték érvényesítéséhez elkerülhetetlen. A védelmi szint csökkentésének mértéke az elérni kívánt célhoz képest ekkor sem lehet aránytalan.”

Az AB határozat szerint „a természetvédelemben a védettség szükségességének objektív – bizonyos körben nemzetközi normákban kötelezően megállapított – ismérvei vannak. A természetben okozott károk véges javakat pusztítanak, sok esetben jóvátehetetlenek, a védelem elmulasztása visszafordíthatatlan folyamatokat indít meg. Emiatt a környezetvédelemhez való jog érvényesülésében nem lehet a gazdasági és társadalmi körülményektől függő olyan minőségi és mennyiségi hullámozást megengedni, mint a szociális és kulturális jogokéban, ahol a körülmények megkívánta megszorítások később orvosolhatók. E sajátosságok miatt a környezethez való jog védelmének eszközei között a megelőzésnek elsőbbsége van, hiszen a visszafordíthatatlan károk utólagos szankcionálása nem tudja helyreállítani az eredeti állapotot. A környezethez való jog érvényesítése alkotmányosan megköveteli azt, hogy az állam – amíg jogi védelem egyáltalán szükséges – az elért védelmi szinttől csakis olyan feltételekkel léphessen vissza, amikor alanyi alapjog korlátozásának is helye lenne.”

A Törvény fent említett eljárási szabályai (12. § (3) bekezdése, 15. § a) pontja) egyértelműen lehetővé teszik a környezet jelenlegi állapotának lerontását azáltal, hogy egy utóbb, bíróság

⁵ Alkotmány 18. §: A Magyar Köztársaság elismeri és érvényesíti mindenki jogát az egészséges környezethez. Alkotmány 70/D. § (1) bekezdés: A Magyar Köztársaság területén élőknek joguk van a lehető legmagasabb szintű testi és lelki egészséghez.

által jogellenessé nyilvánított közigazgatási határozat végrehajtása már megkezdődött vagy meg is történt abban a pillanatban, amikor a jogellenesség jogerősen megállapítást nyert. A jogalkotó tehát az engedélyezést, mint megelőzési célú környezetvédelmi, közigazgatási eszközt háttérbe szorítja és a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvényben biztosított általános, garanciális jellegű szabályokat korlátozza. Ennek indoka ismert: a gyorsforgalmi utaknak a kormány által elhatározott minél gyorsabb megépítése. Ez azonban nem szakmai, hanem olyan politikai döntés volt, amit – amint azt fentebb már kifejtettük – nem támasztottak alá a törvények által előírt elemzések. Ezt a Pénzügyminisztérium 2004. február 17-én kelt, 3388/18/2004. iktatószámú levele is megerősítette (ld. az 1. mellékletben a 12. és 13. pontot!). A közutak – és ezen belül különösen a gyorsforgalmi utak – közismerten a legkörnyezetkárosítóbb létesítmények közé tartoznak és olyan visszafordíthatatlan folyamatokat indítanak el, amelyek eredménye a környezet romlása. Az útépítéshez való jog azonban nem alanyi jog! Az Alkotmány egyetlen rendelkezése sem értelmezhető úgy, hogy az ilyen jogot keletkeztetne, így tehát még jogok ütközéséről sem beszélhetünk: a környezetvédelemhez való alanyi jog áll itt szemben egy gazdasági részérdekkel. Nem vitásan az alapjognak kell érvényesülni, a Törvény tehát, mely egy gazdasági érdek miatt feláldozta az alanyi jogot, nyilvánvalóan alkotmányellenes. Az alkotmányellenesség még akkor is fennállna, ha a szóban forgó beruházások nemzetgazdasági szempontból kifejezetten előnyösek lennének. A jelen esetben azonban ez sem bizonyított, sőt, több tanulmány rámutatott arra, hogy a gyorsforgalmi úthálózat építése a jelenlegi és várható magyarországi helyzetben kifejezetten rontják az ország versenyképességét (ld. a 2. mellékletet!).

6.

Az Európai Uniónak az egyes tervek és programok környezetre való hatásainak vizsgálatáról szóló 2001/42/EK számú irányelve alapján a területrendezési tervek, különösen, ha gyorsforgalmi utak nyomvonalváltozatait tartalmazzák, mindenképpen stratégiai környezeti hatásvizsgálat alá esnek. Az irányelv jogharmonizációja az Európai Unióval kötött csatlakozási szerződésnek megfelelően a törvény megalkotásakor már folyamatban volt. Álláspontunk szerint hiba, hogy a Törvény 5. §-a nem vesz erről tudomást és az irányelv szabályaival nehezen összhangba hozható szabályokat irányoz elő. Így sérül az Alkotmány 7. §-ának (1) bekezdése („A Magyar Köztársaság jogrendszere elfogadja a nemzetközi jog általánosan elismert szabályait, biztosítja továbbá a nemzetközi jogi kötelezettségek és a belső jog összhangját.”)

7.

Álláspontunk szerint a törvény több rendelkezése ellentétes a környezeti ügyekben az információhoz való hozzáféréssel, a nyilvánosságnak a döntéshozatalban történő részvételéről és az igazságszolgáltatáshoz való jog biztosításáról szóló, Aarhusban, 1998. június 25-én elfogadott Egyezmény kihirdetéséről 2001. évi LXXXI. törvény előírásaival. Ez sérti az Alkotmány 7. §-ának (1) bekezdését, 18. §-át és 70/D. §-ának (1) bekezdését. Erre vonatkozó indokainkat részletesen kifejtettük az Aarhusi Egyezmény Megfelelőségi Bizottságához benyújtott beadványunkban (3. melléklet).

Kérjük a T. Alkotmánybíróságot, hogy a Törvényt annak súlyos alkotmányos és jogi hibái,

valamint nem kevésbé súlyos tartalmi hibái miatt megsemmisíteni szíveskedjék.

Tekintettel a várható környezeti, egészségi és gazdasági hatások jelentős mértékére, rendkívül fontosnak tartjuk, hogy a T. Alkotmánybíróság mielőbb határozatot hozzon az említett jogszabály alkotmányellenességével kapcsolatban.

Tájékoztatásul közöljük, hogy jelen kérelmünket a Környezeti Management és Jog Egyesület (EMLA) szakmai segítségével és számos más civil szervezettel történt egyeztetés alapján állítottuk össze.

Tisztelettel:

Lukács András
elnök

Melléletek:

1. A Pénzügyminisztérium 2004. február 17-én kelt, 3388/18/2004. számú levele
2. A „Gazdaságos-e az autópályák építése?” című tanulmány
3. Beadvány az Aarhusi Egyezmény Megfelelőségi Bizottságához